

Datum
2011-04-28

Identitet

Dokumenttyp

Informations-
säkerhetsklass
K1 (Öppen)

Möte nr 2 med SL:s råd för samverkan med länets handikapporganisationer och politiker från TFN:s färdtjänst och tillgänglighetsberedning 2011-04-28

Tid: Torsdag 2011-04-28, kl. 13:00 – 15:00 (förmöte 12:00 – 13:00)

Plats: SL, Lindhagensgatan 100, lokal T-Centralen

Närvarande:

Inge-Britt Lundin	HSO
Anders Lissegårdh	HSO
Lena Ericson	HSO
Lasse Persson	HSO
Heidi Nordin	HSO
Birgitta Flognfeldt	HSO
Estelle Bergström	DHR
Amir Amirrazi	DHR
Göran Gustafson	SRF
Jaan Kaur	DHR
Karl Henriksson	Ordförande i TFN:s Färdtjänst och tillgänglighetsberedning (KD)
Ingmar Wallén	Ledamot i TFN:s Färdtjänst och tillgänglighetsberedning (M)
Niklas Gladh	Ledamot i TFN:s Färdtjänst och tillgänglighetsberedning (MP)
Carl Grufman	Ordförande i TFN:s färdtjänstutskott (M)
Håkan Philipsson	Pressekreterare (M)
Robertho Settergren	Landstingsrådssekreterare
Ann-Sofie Chudi	SL, Projektkontoret
Stefan Wallin	SL, Verksamhetsutveckling Hållbar utveckling
Ditte Kahlström Jansson	SL, Kundservice Färdtjänsten
Eva Ness	SL, Marknadsenheten
Kenneth Svärd	SL, Trafikenheten Färdtjänst,
Åsa Enrot Borg	Myndigheten Färdtjänsten, Landstinget
Bengt Jansson	HSO kansli
Lennart Karlsson	SRF kansli
Förhindrade:	
Leif Pehrson	SRF
Carl-Ejnar Blesser	HSO

Datum
2011-04-28

Identitet

Informationssäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Minnesanteckningar

0. Inledning

- Ann-Sofie Chudi hälsade välkommen. Punkten inledning saknades på dagordningen och lades till som 0. Dagens möte är enligt den gamla samverkansordningen och är ett av två möten med politiskt deltagande. Som tidigare chef för Verksamhetsutveckling har Ann-Sofie Chudi ansvarat för dessa möten. Måndag 2 maj har SL ny organisation, då kommer Jens Plambeck att ta över ansvaret. Alla presenterade sig kort. På grund av att vd kallat till chefsmöte och behövde konferensrummet, måste mötet vara klart 10 i 3.
- "Via-resor för föräldrar med funktionsnedsättning med barn i skolan" lades till under övrigt på begäran av SRF.

1. SLL:s delaktighetsprogram "Mer än bara trösklar" – SL har god ambition

- HSO framförde att det är bra att både SLL och SL håller hög ambitionsnivå. En eloge till SL som ligger över basnivån, vilket HSO är glada för, då ambitionsnivån annars tenderar att hamna på en miniminivå.

2. Trafiknämndens och SL:s samverkan med länets handikapporganisationer

- Stefan Wallin inledde genom att ge bakgrund till rådande ordning. Landstingsstyrelsen fattade beslut 2004 om enhetlig modell för samarbetet med HK-organisationerna och pensionärerna. När Färdtjänsten integrerades i SL 2009 blev det aktuellt att se över samarbetsordningen. Antal ledamöter från HK-organisationerna har varit enligt följande:
  - HSO fem ordinarie ledamöter och två ersättare
  - DHR en ordinarie ledamot och en ersättare
  - SRF en ordinarie ledamot och en ersättareSamråd sex gånger per år enligt den gamla modellen, varav två med politiskt deltagande. Vid särskilda behov har överenskommelse om extra samråd träffats. Vid beredningsgruppsmöten förbereds Samverkansrådets agenda tillsammans med SL tjänstemän och representanter för HK-organisationerna. Resursgrupper har funnits för Färdtjänsten och den allmänna kollektivtrafiken. SL kallar till dessa möten i angelägna frågor. Man kan även ge sig ut trafiken för att få en uppfattning om vad som kan behöva göras för att förbättra för personer med funktionsnedsättning.
- Det är en ny modell på väg. Enligt HSO kommer även sjöburen trafik att inbegripas i form av WÅAB, som tidigare har haft egna samråd. Centralt Samverkansråd i Landstinget hålls 9/5, då ska man komma överens om samarbetsformerna, som sedan ska beslutas av Landstingsstyrelsen och Landstingsfullmäktige i september. Sammansättningen i de nya råden är samma som tidigare. HSO utser fem ordinarie och två ersättare, DHR en ordinarie + en ersättare och SRF en ordinarie + och en ersättare. Fyra samverkansråd per år. Tre permanenta resursgrupper – en för den

Datum
2011-04-28

Identitet

Informationssäkerhetsklass
K1 (Öppen)

allmänna kollektivtrafiken, en för Färdtjänsten och en för WÅAB. SL ska administrera Samverkansråden och de tre resursgrupperna. Ordet lämnades fritt.

HSO har skickat ut information om förslaget till sina 40 föreningar. Man vill veta vad de tycker. HK-organisationerna är övervägande positiva till förändringarna. OK med fyra Samverkansråd behövs fler får vi lägga in om det enligt HSO.

- SRF frågade hur politikerna vill arbeta tillsammans med HK-organisationerna för bättre tillgänglighet i kollektivtrafiken och Färdtjänsten.
- Vi vill ha samarbete med de olika HK-organisationerna för input i olika förslag som läggs fram. Inte minst viktiga är resursgrupperna, där konkreta frågor kan lösas, svarade Karl Henriksson. Frågor som politikerna inte ser men som personer med funktionsnedsättning lever med och har erfarenhet av. Bra samarbete med konkreta ramar och input till beredningen vad som tas upp i råden och som HK-organisationerna vill ha in i beredningen. Karl Henriksson har träffat olika HK-organisationer och tycker inte att man behöver vara begränsad till protokollförda möten i sina kontakter. HSO tyckte inte om förslaget att sortera ut ärenden på beredningsnivå. HSO vill kunna påverka allt från utformning av tidtabeller till budgetfrågor. Karl Henriksson svarade att när det inte ligger inom beredningens ansvarsområde kan kontakt tas med t.ex. Carl Grufman, Färdtjänstutskottet.

3. Budget 2012

- HSO frågade politikerna vilken samverkan som har skett med HK-organisationerna i budgetarbetet? HSO har inte varit med i det förslag som har lagts fram till SLL. Karl Henriksson svarade att de inte heller varit med i arbetet, eftersom det är ett tjänstemannaförslag som tagits i Trafiknämnden.
- Ann-Sofie Chudi beklagade att budgetprocessen blev som den blev. Även SLL har ny organisationen och SL fick direktiv om att budget skulle lämnas mycket tidigare än vanligt. Tidplanen blev mycket kort. Budgeten som lämnades var övergripande och inte på detaljnivå. Ann-Sofie Chudi tror att det finns möjligheter att HK-organisationerna kan bli involverade i arbetet på detaljnivå. Stefan Wallin och Ann-Sofie Chudi tar med sig frågan.
- Enligt HSO är det angeläget att handläggarna får tillräckliga resurser att arbeta med. Det borde finnas controller i verksamheten som kan ta fram vad som görs och vad det kostar. HK-organisationerna jämför sig med alla vanlig kollektivtrafikresenärer och då är det viktigt att det finns medel i budget. Den politiska dimensionen och vad tjänstemännen kan hantera måste vi hålla isär påpekade Ann-Sofie Chudi.
- Hur ser det ut när HK-organisationerna kommer in i budgetarbetet, frågade SRF. Det blir en fråga om ramar och omfattningen inom ramen, svarade SL. Budgeten tas av Landstingsfullmäktige i juni. SL:s arbete påbörjas i höst. HSO kan ha synpunkter både på ramen och innehållet. HSO vill inte bara fördela inom ramen för t.ex. Färdtjänsten vill man kanske ha mera resurser.

Datum
2011-04-28

Identitet

Informationssäkerhetsklass
K1 (Öppen)

4. Säkerhet i den allmänna kollektivtrafiken för resenärer med funktionsnedsättning

- Enligt SRF tycker HK-organisationerna att det görs för få analyser och utredningar hur säkerheten ser ut för dessa grupper när det gäller t.ex. utrymning ur tunnelbanan. Hur fungerar det och hur kan det bli bättre? När det gäller utbyggnad av spårtrafiken ovan jord blir säkerhetsfrågorna annorlunda. För personer som t.ex. ser dåligt blir det svårt med spårvagnar som går mitt i trafikflödet. Det kan också vara svårt att veta var man ska stiga på med plattformar mitt i gatan. Det är frågor som HK-organisationerna vill att politikerna tittar extra på. Ett större säkerhetstänk krävs, så att personer med nedsatt syn eller annan funktionsnedsättning kan känna sig trygg i trafiken. Speciellt som målet är att öka kollektivtrafikresandet istället för färdtjänstresorna.
- HSO hade diskuterat frågan om utrymning av tåg i tunnlar vid ett seminarium. Nybyggda tunnlar bör inte bli för trånga, då begränsas utrymningsmöjligheterna. T.ex. bör det finnas en smal perrong inne i tunneln, så att personer med funktionsnedsättning med t.ex. rullstol eller synnedsättning, ska kunna evakueras, annars blir de sittande kvar i tåget. HSO tycker att frågan bör lyftas när man planerar ny trafik och trafiklösningar. HK-organisationerna tycker inte man har kommit så långt när det gäller just utrymningsmöjligheter ur tunnlar. Enligt Karl Henriksson känner man till problemet. När det byggs nya tunnlar kan man lösa utrymningsmöjligheterna. Problemet är de gamla tunnlarna, som är svåra att göra om. Vi tar med oss frågan och kan jobba med den i beredningen. Kanske anordna ett seminarium för att ta reda på hur vi ska jobba med frågan. DHR nämnde Citybanan och att brandförsvaret inte var nöjda med de lösningar som finns för dessa tunnlar. Vad anser Banverket och SL om detta?
- Carl Grufman refererade till den informationsdag som Trafiknämnden och beredningarna haft efter valet, då man särskilt tagit upp säkerheten i Färdtjänsten. Kenneth Svärd hade gjort en utmärkt dragning. En forskare i Lund som specialgranskat Färdtjänsten hade kommit fram till att det finns förbättringar att arbeta med. Enligt Carl Grufman ligger Stockholm väl till. Vi har utbildning kring säkerhetsarbetet. Vi följer upp om något händer. Beredningen och nämnden har fått en särskild dragning kring detta. Man kan vara trygg även när man reser i kollektivtrafiken. Ett mardrömsscenario för alla som planerar verksamhet vore en brand i tunnelbanan. HK-organisationernas synpunkter är mycket värdefulla för SL:s planering när det t.ex. gäller stationer. Vi har uppmärksammat problemet.
- HSO kan bistå med utbildningsresurser kring de särskilda behov som personer med funktionsnedsättning har. Många uppskattar de kurser där HSO medverkar. De olika utförarbolagen ser utbildningen givande. HSO upplever förarna på specialfordon mycket bättre på att ta hand om personer med funktionsnedsättning än dem som t.ex. kör taxi. En del förare i taxi kan ingenting om funktionsnedsättning. HSO tror att det skulle vara till nytta om personer från HK-organisationerna kommer in vid utbildningstillfället. Bland annat nämndes dolda funktionsnedsättningar som inte syns på utsidan. SRF berömde SL:s insiktsutbildningar, där HK-

Datum
2011-04-28

Identitet

Informationssäkerhetsklass
K1 (Öppen)

organisationerna varit med. Det står även i Färdtjänstens avtal att personalen ska insiktsutbildas, svarade Kenneth Svärd på fråga från SRF.

- SL ställer ökade krav på utbildning av föraren i den kommande taxiupphandlingen. SL kontrollerar bolagens utbildningsplaner och påtalar ev. brister om man inte är nöjd. SL kan dock inte begära att bolagen ska använd sig av HSO:s utbildningar. Ett krav som SL ställer i det nya avtalet är att en förare som inte sköter sig, ska genomgå ytterligare utbildning och genomgå test för att visa att han/hon tagit till sig kunskaperna. SL:s egen utbildning för specialfordonsförare sköts numera av entreprenörerna. Entreprenörerna har bra lärare och bra utbildningar. Det vore bra om SL rekommenderar HSO:s utbildningar, eftersom vi har den bästa kunskapen om oss själva, påpekade Inge-Britt Lundin. SL efterlyser en lista med lämpliga personer inom HK-organisationerna som de kan rekommendera. HSO företräder så många olika organisationer. Man måste kunna hitta utbildare med bredd. Kennet Svärd får en kontaktlista från HSO.

5. Utredning om kostnader för resande efter behov inom Färdtjänsten.

- HK-organisationer har länge försökt få förståelse för att alla Stockholmare ska kunna göra de resor de behöver. De ca 400, inom Färdtjänsten, som behöver extra tilldelning av resor måste motivera varför. Engagemang inom politik och föreningsliv måste styrkas med protokoll från möten. HK-organisationerna tycker inte att dessa kontroller hör hemma i ett modernt samhälle. Det är troligen inte förenat med några enorma kostnader att låta dessa personer resa efter behov. HK-organisationerna har försökt få politikerna att göra en utredning om konsekvenserna av att kunna resa efter behov. Andra människor har friheten att kunna resa men för vissa krävs politiska beslut.
- Enligt Carl Grufman är man villig att diskutera dessa frågor. Målet är att så många som möjligt ska kunna resa så mycket som möjligt utan att behöva söka extra tilldelning. Genom att göra den allmänna kollektivtrafiken alltmer tillgänglig blir det möjligt. Vi har kommit ganska långt genom ombyggnad av stationer, nya tunnelbane- och pendeltågsvagnar mm. Helt fritt resande för alla är inte möjligt, bl.a. med tanke på rådande budgetläge. Färdtjänsten går med ca 40 mkr i underskott. För hela Trafiknämnden är underskottet ca 300 mkr. Det finns beslut om oförändrat resande för 2011. Framtiden får utvisa hur det blir 2012. Just nu diskuteras hur vi ska undvika att behöva dra ner resorna. I Stockholm läns landsting finns högkostnadsskydd om man når ett visst tak. I andra landsting har man inget högkostnadsskydd. Man kan göra flera resor, men resorna blir dyrare. Vad skulle HK-organisationerna tycka om SLL avskaffar högkostnadsskyddet? Hur ser HK-organisationerna på modellen i Stockholms läns landsting kontra andra landsting?
- HSO är stolta över systemet i Stockholms län. HK-organisationerna tycker inte det är rimligt att när du behöver extra tilldelning av färdtjänst måste du kunna styrka vad du ska göra. De som slår i taket är så få att det inte bör påverka SL:s ekonomi nämnvärt.
- Vi har ansvar för skattebetalarnas pengar. För att vi ska kunna redogöra för vart pengarna går är det rimligt att kunna göra en kontroll av dem som utnyttjar resurserna, svarade Carl Grufman. Ansökningarna är sekretessbelagda. Vi är nogna med den personliga integriteten. Endast de

Datum
2011-04-28

Identitet

Informationssäkerhetsklass
K1 (Öppen)

som fattar beslut kan ta del av handlingarna. Om HK-organisationerna anser att sekretesskyddet inte upprätthålls vill Carl Grufman veta det. Att det sker kontroller vid nyttjande av offentliga resurser får de som är berörda acceptera.

- HSO efterlyser en motivering till varför extratilldelning ges till möten med t.ex. politiska partier, men inte till brukshundsklubben? Tillvägagångssättet är inte OK. HSO refererade från ett möte den 2/2 då man från Färdtjänstutskottet varit tydlig med att poängtera varför man inte kan godkänna fri tilldelning av resor. Med tanke på skrivningen tycker HSO att det verkar som att den efterfrågade utredningen redan har gjorts, eftersom Carl Grufman kan uttala sig om att det är omöjligt med fri tilldelning av resor. Eftersom Färdtjänstens ekonomi är ansträngd, är det inte läge att öka resandet. Möjligheterna för medborgarna att kunna delta i det demokratiska samhället står över andra arrangemang, svarade Carl Grufman.
- Den genomförda rullstolstaxireformen är jättebra, tycker SRF. Eftersatta grupper har fått möjlighet att resa. Även de som reser med SL i den allmänna kollektivtrafiken reser ju på skattemedel till 50 %, därför bör man inte specifikt säga att färdtjänstresenärerna reser för skattemedel. Det är inget argument att inte alla ska kunna resa. Politikerna borde ha avsatt större resurser i budget. Resandet med taxi gick med överskott förra året. SRF förstår inte motståndet mot att utreda vad det skulle kosta med fri tilldelning av resor. Även om den allmänna kollektivtrafiken blir tillgängligare finns det de som aldrig kan resa med SL, enligt HSO. De behöver en fungerande Färdtjänst. HSO höll med SRF om att en utredning bör genomföras. Politikerna pratar om kostnader man inte känner till.
- Enligt Karl Henriksson överskreds Färdtjänstens budget förra året med 43 mkr. Resandet har ökat mera än budget. Överskottet för taxiverksamheten beror på att indexregleringen i gamla taxiavtalet blev lägre än beräknat. Budgetläget för 2012 är bekymmersamt. När färre behöver Färdtjänsten, kan de som verkligen behöver den få de resor de vill ha. Vi har ett stort arbete framför oss att föra över resandet från Färdtjänsten till den allmänna kollektivtrafiken.
- HSO tycker det är jättebra med anpassningen i den allmänna kollektivtrafiken. Ju fler som kan resa med SL desto bättre. Stockholms län erbjuder bra trafik. HK-organisationerna pratar inte längre om fritt resande utan om resande efter behov. "Fritt resande" kan få dem som inte nyttjar Färdtjänsten att tro att färdtjänstresenärerna får litet extra. Det kan skapa avundsjuka mellan olika grupper av resenärer.
- Det är tråkigt med diskussioner kring olika grupper av resenärer inom kollektivtrafiken, enligt Carl Grufman. Inom den allmänna kollektivtrafiken finns olika typer av reducerat pris för t.ex. ungdomar, studenter och pensionärer och då måste du styrka vem du är. Vi är inte elaka mot färdtjänstresenärerna. Vi ska försöka förenkla och göra reglerna mera lättförståliga.
- HK-organisationerna vill ha utredningen för få veta vilka kostnader det rör sig om. Att bara säga "nej tyvärr det finns inga pengar" är inte konstruktiv. Förra året gick SLL 1,5 mdr i vinst. När om inte just nu kan det finnas läge att göra något? Genomsnittsresenären utnyttjar Färdtjänsten med cirka 40 resor per år. De som slår i taket är inte så många. Trovärdighetsproblem

Datum
2011-04-28

Identitet

Informationssäkerhetsklass
K1 (Öppen)

när man talar om individens frihet. HK-organisationerna diskuterar gärna med politikerna hur få flera att resa med den allmänna kollektivtrafiken. Det kan t.ex. handla om bra information så att folk vågar resa, enligt SRF.

- Enligt Carl Grufman räknar landstinget med kostnadsökningar för det nya taxiavtalet. Han respekterar valfrihet, vilket är litet av poängen med t.ex. rullstolstaxi, att säkra kvaliteten med specialfordon och ge valfrihet. Resandetilldelningen är högre nu än tidigare. Det är svårt att höja tilldelningen, eftersom det sedan inte går att sänka den. Vi måste också beakta hur generationskurvan ser ut i de åldersgrupper som kommer.

6. Djur i bil

- HSO, Heidi Nordin, framförde att de som reser med färdtjänsten reser på olika villkor jämfört med i de som reser i den allmänna kollektivtrafiken. Många med funktionsnedsättning lever isolerat och skaffar sig hund eller katt, som sällskap. De får dock inte ta med sig djuren när de t.ex. reser bort. Då kan det kosta 300 kr enkel resa. Det kostar inget för ledarhundar och servicehundar och medresenär får följa med för 20 kr. Djur i den allmänna kollektivtrafiken kostar inget extra. Med taxi kostar det 50 % av taxameterpriset, sa Birgitta Flognfeldt, HSO. Det räknas som resa för privatbruk, enligt Carl Grufman, som inte kunde hitta något motargument, men vill höra med SL vad skälet är, innan han går vidare. Det finns flera delar av problemet, enligt Kenneth Svärd. Det omöjliggöra t.ex. samplanering och dessutom ökar andelen allergiker. Vi måste tillgodose resande för alla kategorier och har svårt att ställa krav på att våra leverantörer ska ta med djur. Det kan öka kostnaderna. Enligt HSO, Inge-Britt Lundin, handlar det om jämlikhet med andra resenärer. Vi tycker beredningen ska ta hem frågan. Se lösningar och inte problem. Samma system med halva taxameterkostnaden gäller för rullstolstaxi, svarade Kenneth Svärd på frågan från Carl Grufman. Beredningen tittar på frågan, enligt Karl Henriksson.

7. Övrigt

Via-resor för föräldrar med funktionshinder med barn i skolan

- Föräldrar som har barn i förskolan har rätt till via-resor på väg till jobbet. När barnen blir 7 år och börjar i vanliga skolan upphör den rätten. Föräldrar med funktionsnedsättning vill också kunna vara aktiva föräldrar och ha kontakt med skolan. HK-organisationerna vill ha möjligheter för via-resor även för skolbarn. Frågan togs upp med gamla Färdtjänstnämnden, som hänsköt den till efter valet. Enligt HSO är det ytterst få föräldrar, som låter sina barn gå till skolan själva när de är 7 år. Trafiksituationen i Stockholm tillåter inte det. Ta med er frågan och titta på den.
- Då det idag är stora problem med alla bilar vid skolorna när föräldrarna ska lämna sina barn, känns det litet olyckligt att jobba för att flera bilar ska stanna vid skolorna, sa Karl Henriksson. Man kan t.ex. arbeta både med vandrande bussar och att föräldrar med funktionsnedsättning har möjlighet att lämna sina barn. Vi kan titta på frågan eftersom via-resor för föräldrar med barn i 7-årsåldern inte innebär någon extra tilldelning, sa Karl Henriksson. Lös till nästa möte tycker HSO.
- Det är skollagen som går in här, enligt Åsa Enrot. Det är kommunernas ansvar att barnen kommer till skolan. Enligt HSO är det primärt kommunal

Datum
2011-04-28

Identitet

Informationssäkerhetsklass
K1 (Öppen)

färdtjänst och det finns inget som säger att vi inte får göra via-resor. Vi har avtal med kommuner, därför kör vi färdtjänst, sa Carl Grufman. Skolresor är kommunernas ansvar.

- Ann-Sofie Chudi riktade ett stort tack speciellt till Amir Amirrazi, Birgitta Flognfeldt, Estelle Bergström, Göra Gustafson och Anders Lissegårdh, som har inspirerat henne när de kämpar med glimten i ögat. De var eniga om att de kommer att sakna varandra.

Antecknat av

Eva Ness